

At lære et nyt sprog med hovedet, hjertet og hånden

Jette von Holst-Pedersen

I denne artikel kan du læse om, hvorfor det giver mening, og hvordan det er muligt at integrere sanserne og kroppen i den tidlige fremmedsprogsundervisning.

En af de praksisanbefalinger fra projektet *Tidligere Sprogstart – Ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed*, som eleverne fremhævede, var inddragelse af krop og sanser. Artiklen her vil kort introducere sansernes og kroppens betydning for læring generelt og dernæst præsentere konkrete eksempler fra undervisningsmaterialet i tysk, der illustrerer, hvordan denne tænkning er søgt omsat til praksis (jf. forløbene i engelsk og fransk, der ligeledes er bygget op omkring denne tilgang).

Sanserne og kroppen som læringsredskaber

Allerede Pestalozzi (1746-1827) konstaterede, at både hovedet, hjertet og hånden må spille en rolle i barnets lærings- og udviklingsproces. 'Det hele menneske' skal tiltales, vi må have en bevidsthed om, at såvel kognitive, emotionelle, sociale samt kropslige faktorer spiller en rolle, når mennesket lærer (Lundquist-Mog & Widlok, 2015).

Sanserne kan kaldes vores læringskanaler. Igennem sanserne modtager vi vores indtryk fra omverdenen, igennem sanserne får hjernen nye erfaringer og informationer, igennem sanserne lærer vi og fortolker verden omkring os. "Jo flere sanser der er i spil, jo større chance er der, for at vi husker" (Schilhab, 2009, 22) – i vores kontekst et nyt sprog. Gennem aktivering af flere sanser sætter der sig dybere spor i hukommelsen, og det bliver dermed muligt langt hurtigere at lagre nye ord i langtidshukommelsen.

På samme måde forholder det sig med kroppen: Nyt sprog huskes ganske enkelt bedre, hvis det kobles til fysisk aktivitet, kroppen husker også! (Sambanis, 2013) Bevægelse aktiverer generelt hjernen og øger koncentrationsevnen, ligesom bevægelse er med til at nedbryde stress, hvilket er af stor betydning med henblik på at skabe et trygt læringsmiljø i fremmedsprogsundervisningen.

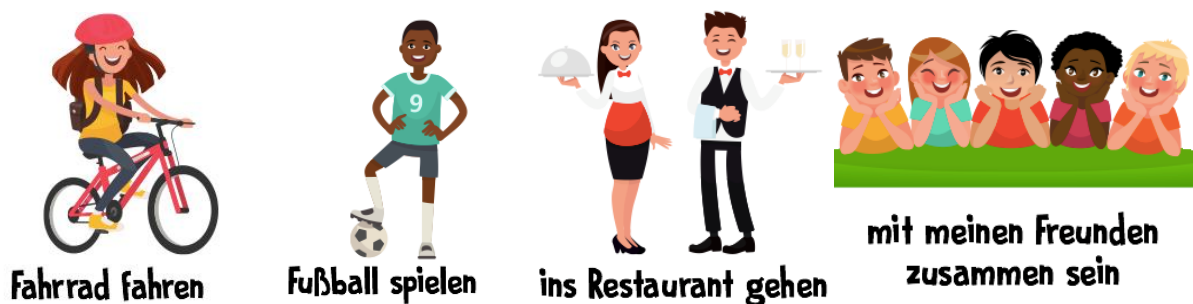
Inddragelse af sanserne og kroppen er derudover ensbetydende med stor variation og et højt aktivitetsniveau, hvilket i sig selv er motiverende.

Foto: Jacob Nielsen

Eksempler fra undervisningsmaterialet i tysk

Synssansen spiller naturligvis en stor rolle. Materialet er generelt præget af en stor mængde billeder, og layoutet har hele vejen igennem en understøttende funktion ift. indholdet. Et eksempel er i [forløb 1](#), hvor der er 15 chunks, der fortæller, hvad man kan lide/ikke kan lide: 'Ich mag...'/ 'Ich mag nicht...' – fx 'Fahrrad fahren', 'ins Restaurant gehen', 'Fußball spielen', hvor billedsiden understøtter det sproglige udtryk, da det derved såvel bliver lettere at forstå samt lettere at huske.

Lytte-sansen bliver konstant aktiveret, ved at undervisningen i så vid udstrækning som overhovedet muligt foregår på målsproget, og at eleverne kommunikerer mundtligt med hinanden og dermed lytter til hinanden. Det at høre sproget er meget væsentligt input, der danner grundlag for udviklingen af det nye sprog. Derudover spiller det at lytte til autentisk tysk en rolle i de forskellige

sange/videoer: fx ”Wackel mit dem Po” og ”Das Fliegerlied”. Synssansen og lytte-sansen kan dermed siges at være de to sanser, der i høj grad er dominerende sanser i alle forløb.

Smagssansen er indirekte til stede i [forløb 3](#), hvor eleverne skal sammenstille en menu med deres yndlingsmad: ’Ich mag...’. **Den taktile sans** er til stede i alle de tilfælde, hvor eleverne skal bruge en blyant og fx skal tegne deres familie (’Steckbrief’) og deres gaveønsker, eller når de fx skal klippe billeder og chunks ud, der så skal matches. Generelt forholder det sig således, at den konkrete sansning, der finder sted ved at anvende blyant og papir, er tænkt bevidst ind i alle forløb. Inddragelse af **krop og bevægelse** danner et bærende element. Som eksempel kan nævnes CL-strukturen ’Find en makker’, der er en gennemgående CL-struktur, hvor alle elever skal op at stå og bevæge sig rundt i klasseværelset. Men bevægelse er også til stede, hvor eleverne i mindre grupper skal danne tal med deres kroppe, lave et mimisk rollespil eller bevæge sig til de forskellige sange/videoer, ligesom de skal lege to typisk tyske fødselsdagslege.

Foto: Jacob Nielsen

Hvis du vil vide mere:

Daryai-Hansen, P. & Albrechtsen, D. (red.) (2018). *Tidligere Sprogstart – Ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed*. Københavns Universitet: Konsortiet for Sprog og Fagdidaktik i folkeskolen. Hentet fra <https://tidligeresprogstart.ku.dk/publikationer>

Lundquist-Mog, A. & Widlok, B. (2015). *DaF für Kinder*, 8. Goethe Institut. Stuttgart: Klett Sprachen.

Sambanis, M. (2013). Lernen mit Bewegungen. *Fremdsprache Deutsch*, 48. Goethe Institut. München: Hueber Verlag, 25-28.

Schilhab, T. (2009). Det, jeg sanser, husker jeg. *Asterisk* 45, 21-23. Hentet fra <http://edu.au.dk/aktuelt/asterisk/vis-artikel/artikel/det-jeg-sanser-husker-jeg/>

Udarbejdet af lektor Jette von Holst-Pedersen i rammen af projektet "Tidligere Sprogstart – Ny begynderdidaktik med fokus på flersprogethed", Konsortiet for Sprog og Fagdidaktik i folkeskolen, støttet af A.P. Møller og Hustru Chastine McKinney Møllers Fond til Almene Formaal og Københavns Kommune.